

آئین تندرستی

«ترجمه جلد ۱۲ - ۱۶ وسایل الشیعه»

مؤلف: علامه شیخ خُزّاعاملی

مترجم: دکتر محمدحسین وزیشی

آئین تندرستی دایره المعارف اسلامی، علمی، پژوهشی، که روش خوردن و آشامیدن بشر و انسان را ترسیم می‌کند و انسان‌ها را به پیروی از یک نظم حیاتی در زیستن شایسته فرا می‌خواند.

سرشناسه:	حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳-۱۱۰۴ ق.
عنوان قراردادی:	وسائل الشیعه، فارسی، برگزیده
عنوان و نام پدید آور:	آئین تندرستی (ترجمه جلد ۱۶ و ۱۷ وسایل الشیعه) مولف حر عاملی، مترجم محمد حسین وریشی
مشخصات نشر:	قم، آصف، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری:	۴۵۰ ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۷۰۴۳-۸۵-۴
وضعیت فهرست نویسی:	فبا
یادداشت:	کتاب حاضر ترجمه جلد ۱۶ و ۱۷ وسایل الشیعه تألیف شیخ حر عاملی است.
موضوع:	احادیث شیعه - قرن ۱۱ ق.
موضوع:	پزشکی اسلامی
موضوع:	تغذیه - احادیث
شماره انورده:	وریشی، محمد حسین، ۱۳۳۹ - مترجم
رده بندی کنگره:	۱۳۹۰ ۵۰۴۲۱۸ و ۴/ح ۱۳۵ BP
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۳۱۲
شماره کتابشناس ملی:	۲۱۹۳۳۹۸

آئین تندرستی

❖ مولف: علامه شیخ حر عاملی

❖ مترجم: دکتر محمد حسین وریشی

❖ ناشر: آصف

❖ طراح جلد و صفحه آرایی: مهدی رضوی مفری

❖ خوشنویس، رسم اند: حبیب الاسلام محمد صدیقی فرخ شیری

❖ شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

❖ چاپ اول: ۱۳۹۰

❖ لیوگرافی: پرتو اسفهان

❖ صفائی: یکب اسفهان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۰۴۳-۸۵-۴ ISBN: ۹۸۷-۹۶۴-۷۰۴۳-۸۵-۴

قیمت: تومان

مراکز بخش

فروخ شهر: میدان معلم - ابتدای خ امام (ره) - انتشارات آصف

همراه ۵۱۱-۹۱۳۱۸۲، تلفکس ۰۳۸۲۲۴۴۶۵۲، تلفن ۰۳۸۲۲۴۴۴۹۱

قم، پاساژ قدس

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه مترجم.....	۱۹
مقدمه ناشر.....	۲۳
باب اول.....	۲۷
فصل ۱ - ثواب و برتری نان جو بر گندم.....	۲۹
فصل ۲ - خوردن نان برنجی.....	۳۰
فصل ۳ - برتری انتخاب آرد گندم.....	۳۰
فصل ۴ - برتری خوردن آرد خشک گندم که هفت بار شسته باشد در صبح ناشتا.....	۳۳
فصل ۵ - کراهت خوردن آرد گندم با شکر.....	۳۴
فصل ۶ - آرد جو.....	۳۵
فصل ۷ - فصل آرد عدس.....	۳۵
فصل ۸ - برتری انتخاب گوشت بر بقیه غذاها.....	۳۶
فصل ۹ - کراهت نداشتن طینت انسان با گوشت.....	۴۶
فصل ۱۰ - کراهت گوشت نخوردن بعد از ۲۰ روز.....	۴۹
فصل ۱۱ - برتری گوشت بره بر بقیه گوشتها.....	۵۱
فصل ۱۲ - گوشت آب پز گاو.....	۵۲
فصل ۱۳ - درباره شیر، روغن و بیه گاو.....	۵۳
فصل ۱۴ - کراهت گوشت مرغان.....	۵۳
فصل ۱۵ - خوردن گوشت.....	۵۵
فصل ۱۶ - گوشت کبک، دراج و باباقرقره.....	۵۶
فصل ۱۷ - حلال بودن گوشتهای شتر و گاو و گوسفند و گاو وحشی و گوزختر و کراهت اعلی از اینها.....	۵۶
فصل ۱۸ - حلال بودن گوشت گاو میش و شیر و روغن آن.....	۵۸
فصل ۱۹ - هم غذا شدن با اشخاص کور، شل و مریض.....	۵۹
فصل ۲۰ - حلال بودن خوردن گوشت خشک شده که آتش و خورشید آنرا نسیر نداده.....	۶۰
فصل ۲۱ - کراهت خوردن گوشت خشک شده و پنیر بدون گردو.....	۶۰
فصل ۲۲ - برتری پاچه و کتف گوسفند بر بقیه جواب آن.....	۶۱
فصل ۲۳ - باب مصرف گوشت با شیر.....	۶۲
فصل ۲۴ - حرام نبودن انواع شتر.....	۶۴

فصل ۲۵ - خوردن کشمش و آش انار.....	۶۴
فصل ۲۶ - خوردن ترید.....	۶۵
فصل ۲۷ - خوردن ترید با گوشت و روغن زیتون.....	۶۶
فصل ۲۸ - خوردن کباب برای افراد ضعیف.....	۶۷
فصل ۲۹ - خوردن سرگوسفند (پخته شده).....	۶۸
فصل ۳۰ - برتری خوردن هریسه (حلیم).....	۶۸
فصل ۳۱ - خوردن مثانه.....	۷۰
فصل ۳۲ - خوردن شوره با شیر.....	۷۰
فصل ۳۳ - برتری خوردن فالوده و حلوا و خرما.....	۷۱
فصل ۳۴ - خوردن ماهی و خرما و عسل و آب بعد از آن.....	۷۲
فصل ۳۵ - کراهت خوردن ماهی تازه.....	۷۲
فصل ۳۶ - خوردن مرتب ماهی و زیاده خوردن از آن.....	۷۲
فصل ۳۷ - درباره تخم مرغ.....	۷۵
فصل ۳۹ - فصل نمک.....	۷۷
فصل ۴۰ - مجموعه غذاها و نوشیدنی های مباح و حرام.....	۷۸
فصل ۴۱ - خوردن سرکه و روغن زیتون.....	۸۰
فصل ۴۲ - ثواب خوردن سرکه و خالی نبودن خانه از آن.....	۸۲
فصل ۴۳ - خوردن سرکه پوشیده شده.....	۸۵
فصل ۴۴ - خوردن آبگامه.....	۸۵
فصل ۴۵ - خوردن روغن زیتون و روغن مالی کردن بدن به آن.....	۸۶
فصل ۴۶ - خوردن میوه زیتون.....	۸۷
فصل ۴۷ - خوردن عسل و شفاء به آن.....	۸۸
فصل ۴۸ - خوردن شکر و مداوا با آن.....	۹۰
فصل ۴۹ - مستحب بودن خوردن شکر هنگام خواب.....	۹۲
فصل ۵۰ - انتخاب شکر طبرزدی.....	۹۲
فصل ۵۱ - خوردن روغن بخصوص روغن گاو در فصل بانیز.....	۹۳
فصل ۵۲ - کراهت خوردن روغن گاو برای سالمندان ۵۰ به بعد در شب.....	۹۴
فصل ۵۳ - خوردن شیر.....	۹۴
فصل ۵۴ - مستحب بودن انتخاب کردن گوسفند سیاه و گاو قرمز برای شیرشان و خوردن شیر با عسل یا خرما.....	۹۶

فصل ۵۵ - مستحب بودن خوردن و نوشیدن شیر گاو.....	۹۶
فصل ۵۶ - خوردن ماست و نانخواه.....	۹۷
فصل ۵۷ - خوردن بول شتر و	۹۷
فصل ۵۸ - خوردن سر شیر.....	۹۹
فصل ۵۹ - جواز خوردن پنیر.....	۱۰۰
فصل ۶۰ - خوردن پنیر در شام و کراهت آن در صبح.....	۱۰۱
فصل ۶۱ - خوردن گردو و پنیر.....	۱۰۲
فصل ۶۲ - ثواب خوردن پنیر در اول ماه.....	۱۰۲
فصل ۶۳ - خوردن گردو.....	۱۰۳
فصل ۶۴ - خوردن برنج.....	۱۰۳
فصل ۶۵ - خوردن نخود پخته قبل و بعد از غذا.....	۱۰۵
فصل ۶۶ - خوردن عسل.....	۱۰۶
فصل ۶۷ - خوردن باقلا.....	۱۰۸
فصل ۶۸ - خوردن لوبیا و ماش.....	۱۰۸
فصل ۶۹ - خوردن آرد ارزن و خوردنش شیر و مازا با نوشیدن حلیمش با آب زیره.....	۱۰۹
فصل ۷۰ - خوردن خرما.....	۱۰۹
فصل ۷۱ - خوردن خرمای برنی.....	۱۱۲
فصل ۷۲ - خوردن خرما عجوه.....	۱۱۵
فصل ۷۳ - خوردن خرمای صرفان.....	۱۱۶
فصل ۷۴ - خوردن خرما و آب.....	۱۱۷
فصل ۷۵ - خوردن خرما.....	۱۱۸
فصل ۷۶ - ثواب بخشیدن خرما.....	۱۱۹
فصل ۷۷ - ثواب انتخاب خرما ملاسی و سیب شیقانی و به و انگور رازقی.....	۱۱۹
فصل ۷۸ - ثواب شستن میوه قبل از خوردن و کراهت پوست کردن آن.....	۱۲۰
فصل ۷۹ - جواز خوردن میوه برای مرور کننده [حق العار] به شرط اینکه ۱- از اول فصل باشد ۲- فساد نکند ۳- چیزی با خود نبرد.....	۱۲۰
فصل ۸۰ - خوردن انگور.....	۱۲۱
فصل ۸۱ - ثواب خوردن انگور سیاه توسط افراد غم دار.....	۱۲۲
فصل ۸۲ - خوردن کشمش.....	۱۲۳

فصل ۸۳ - خوردن انار.....	۱۲۳
فصل ۸۴ - خوردن انار شیرین و میخوش.....	۱۲۵
فصل ۸۵ - خوردن انار با پیه.....	۱۲۶
فصل ۸۶ - خوردن انار سورانی.....	۱۲۷
فصل ۸۷ - خوردن سیب.....	۱۲۸
فصل ۸۸ - خوردن (ادامه به) درمان با سیب.....	۱۲۸
فصل ۸۹ - کراهت خوردن سیب ترش و پیر و گشنیز و نیم خورده موش.....	۱۳۰
فصل ۹۰ - مداوا با خوردن آرد سیب و معالجه به آن.....	۱۳۰
فصل ۹۱ - خوردن به.....	۱۳۱
فصل ۹۲ - ثواب خوردن به در ناشتا.....	۱۳۴
فصل ۹۳ - خوردن انجیر.....	۱۳۴
فصل ۹۴ - خوردن گلابی.....	۱۳۵
فصل ۹۵ - خوردن آلو.....	۱۳۵
فصل ۹۶ - خوردن نان خشک بعد از بوی شکم ناشی از (ترنج).....	۱۳۵
فصل ۹۷ - خوردن ترنج بعد از غذا و نگاه به ترنج.....	۱۳۶
فصل ۹۸ - خوردن موز.....	۱۳۷
فصل ۹۹ - خوردن سنجید.....	۱۳۷
فصل ۱۰۰ - خربزه و کراهت آن در ناشتا.....	۱۳۸
فصل ۱۰۱ - کراهت خوردن خربزه تلخ.....	۱۴۰
فصل ۱۰۲ - ثواب داشتن سبزی و بقولات در سفره.....	۱۴۰
فصل ۱۰۳ - کاسنی.....	۱۴۰
فصل ۱۰۴ - ثواب خوردن ۷ برگه کاسنی.....	۱۴۳
فصل ۱۰۵ - کراهت نکاندن کاسنی.....	۱۴۲
فصل ۱۰۶ - تخم شربتی و ریحان.....	۱۴۵
فصل ۱۰۷ - ابتدا و ختم با تخم شربتی.....	۱۴۷
فصل ۱۰۸ - مداوا با تره و درمان با آن.....	۱۴۷
فصل ۱۰۹ - ثواب شستن تره.....	۱۴۸
فصل ۱۱۰ - تره.....	۱۴۸
فصل ۱۱۱ - کرفس.....	۱۴۹

۱۵۰	فصل ۱۱۲ - خُرفه
۱۵۱	فصل ۱۱۳ - گاهو و سداب
۱۵۱	فصل ۱۱۴ - تیره تیزی (شاهی)
۱۵۲	فصل ۱۱۵ - چغندر
۱۵۳	فصل ۱۱۶ - کرنب و قارچ (کلم)
۱۵۴	فصل ۱۱۷ - سریردن کدو لازم نیست
۱۵۴	فصل ۱۱۸ - کدو
۱۵۵	فصل ۱۱۹ - ترب
۱۵۶	فصل ۱۲۰ - هویج
۱۵۶	فصل ۱۲۱ - شلغم
۱۵۷	فصل ۱۲۲ - خیار
۱۵۷	فصل ۱۲۳ - پیاز
۱۵۸	فصل ۱۲۴ - آویشن
۱۵۹	باب دوم
۱۶۱	فصل ۱ - نوشیدن آب به هنگام خوردن غذا
۱۶۲	فصل ۲ - نوشیدن آب بعد از خوردن خرما
۱۶۲	فصل ۳ - کراهت زیاد آب نوشیدن
۱۶۳	فصل ۴ - ثواب نوشیدن آب ایستاده در روز
۱۶۵	فصل ۵ - اجازه نوشیدن آب بصورت ایستاده
۱۶۶	فصل ۶ - کراهت نوشیدن آب به یک نفس و ثواب نوشیدن به ۳ نفس
۱۶۹	فصل ۷ - ثواب نام خدا بردن قبل از نوشیدن و حمدش بعد از آن
۱۷۱	فصل ۸ - ثواب نوشاندن مؤمن چه آب پیدا شود و چه نشود
۱۷۲	فصل ۹ - ثواب نوشیدن در ظروف شامی
۱۷۳	فصل ۱۰ - نوشیدن آب در ظروف گلی
۱۷۳	فصل ۱۱ - کراهت نوشیدن آب از دستة ظرف
۱۷۶	فصل ۱۲ - کراهت نوشیدن با دهان
۱۷۶	فصل ۱۳ - ثواب نوشیدن آب زمزم
۱۷۷	فصل ۱۴ - ثواب نوشیدن آب ناودان کعبه
۱۷۸	فصل ۱۵ - ثواب نوشیدن آب در مهمانی

فصل ۱۶ - کراهت نوشیدن از دهانه مشک و فوت کردن در ظرف آب	۱۷۸
فصل ۱۷ - ثواب نوشیدن صاحب رحل	۱۷۸
فصل ۱۸ - ثواب خواندن حمد و توحید و فلق و ناس	۱۷۹
فصل ۱۹ - ثواب نوشیدن آب از آسمان و کراهت خوردن یخ	۱۷۹
فصل ۲۰ - ثواب نوشیدن از آب قرات	۱۸۰
فصل ۲۱ - کراهت نوشیدن گوگرد و آب تلخ	۱۸۱
فصل ۲۲ - کراهت نوشیدن با دست چپ	۱۸۲
فصل ۲۳ - نوشیدن از آب نیل مصر و آب عقیق	۱۸۲
فصل ۲۴ - ثواب بردن نام حسین (ع)	۱۸۳
فصل ۲۵ - نوشیدن شیر با خوردن گوشت	۱۸۳
فصل ۲۶ - نیکویی تواضع برای خدا با ترک نوشیدن نوشیدنی لذیذ	۱۸۴
فصل ۲۷ - آبی که از خرما یا کشمش بگیرد قبل از جوشیدن حلال است	۱۸۵
فصل ۲۸ - ثواب برتری آب شیرین سرده	۱۸۵
فصل ۲۹ - پاک بودن آبمیوه قبل از جوشیدن	۱۸۶
فصل ۳۰ - شراب زمانی که خل (سرکه) شد حلال می شود	۱۸۶
فصل ۳۱ - نوشیدن آب گندم	۱۸۷
فصل ۳۲ - حکم اشک	۱۸۷
باب سوم	۱۸۹
فصل ۱ - اقسام شراب حرام	۱۹۱
فصل ۲ - حرام بودن آب انگور و خرما چون بجوشد تا دو سوم آن برود	۱۹۲
فصل ۳ - ایرادی بنوشیدن آب میوه قبل از جوشیدن نیست	۱۹۶
فصل ۴ - حکم پخت گوشت با آب غوره و آب میوه	۱۹۷
فصل ۵ - نوشیدن آب کشمش و کیفیت پخت آن	۱۹۷
فصل ۶ - حکم نوشیدن نوشیدنی مجهول در خانه مسلمان	۲۰۰
فصل ۷ - حرام بودن آب میوه چون بپزد و دو سوم آن نرفته	۲۰۰
فصل ۸ - آب میوه ای که بر سر آن آب ریزند	۲۰۲
فصل ۹ - حرام بودن نوشیدنی شراب	۲۰۲
فصل ۱۰ - جایز نبودن نوشاندن شراب به کودکان و نوکران	۲۰۸
فصل ۱۱ - ممنوعیت ازدواج با شراب خوار	۲۱۰

فصل ۱۲ - نوشیدن شراب از گناهان بزرگ است.....	۲۱۳
فصل ۱۳ - اثبات کفر و ارتداد با حلال شمردن شراب.....	۲۱۶
فصل ۱۴ - واجب بودن توبه از نوشیدن شراب.....	۲۱۹
فصل ۱۵ - تحریم کل مست کننده ها کم یا زیاد.....	۲۲۰
فصل ۱۶ - حرام بودن اصرار بر نوشیدن شراب.....	۲۲۶
فصل ۱۷ - بدرستی که شراب و آب کشمش و هر مست کننده حرام است.....	۲۳۰
فصل ۱۸ - اجازه ندادن مداوا با شراب یا آب جو یا مست کننده ها.....	۲۳۲
فصل ۱۹ - اجازه ندادن به مصرف مالیدن شراب مگر در ضرورت.....	۲۳۶
فصل ۲۰ - باب حکم نفقه در نوشیدن شراب.....	۲۳۷
فصل ۲۱ - حرام بودن نیزه.....	۲۳۸
فصل ۲۲ - حرام بودن نیل.....	۲۳۸
فصل ۲۳ - حکم ظرفهای شراب.....	۲۴۱
فصل ۲۴ - حرام کردن هر مایعی که در آن شراب ریخته.....	۲۴۲
فصل ۲۵ - حرام شمردن آبجو چون بپزند.....	۲۴۳
فصل ۲۶ - حرام بودن معامله آب جو.....	۲۴۶
فصل ۲۷ - حرام نبودن سکنجبین و رب نوت و اناب.....	۲۴۶
فصل ۲۸ - اجازه مصرف ظروف شراب بعد از شستن.....	۲۴۷
فصل ۲۹ - حرام نبودن سرکه و شرابی که دگرگون شود و مستی آن از بین برود.....	۲۴۹
فصل ۳۰ - حکم نضوح.....	۲۵۱
فصل ۳۱ - حرام بودن خوردن در سفرهای که بر آن شراب میزدند.....	۲۵۱
فصل ۳۲ - حرام بودن شراب گرفتن، نوشیدن و حمل کردن.....	۲۵۲
فصل ۳۳ - نجاست شراب و هر مست کنندهای.....	۲۵۲
فصل ۳۴ - نوشیدن شراب موقع تلنگی.....	۲۵۴
فصل ۳۵ - عدم حلال بودن معامله انگور با آبش.....	۲۵۵
فصل ۳۶ - حرام نبودن قنقاز قبل از آنکه بجوشد.....	۲۵۶
فصل ۳۷ - حرام نبودن آب کامه و رب گردو.....	۲۵۷
فصل ۳۸ - حکم قهوه.....	۲۵۸
باب چهارم.....	۲۵۹
فصل ۱ - کراهت زیاد خوردن.....	۲۶۱

فصل ۲ - کراهت سیر بودن و خوردن در حالت سیری.....	۲۶۴
فصل ۳ - کراهت فلتن آروغ و بلند کردن آن پسوی آسمان و مستحب بودن حمد گفتن.....	۲۶۶
فصل ۴ - کراهت سیری زیادی و ناگواری غذا.....	۲۶۶
فصل ۵ - هر که را به غذا دعوت کردید اجازه نداد که فرزندش را بیاورد.....	۲۶۷
فصل ۶ - کراهت و عدم حرمت خوردن در حالت تکیه و در حالتی که برو در افتاده [دمرو] و کراهت تشبیه به ملوک در نشستن.....	۲۶۷
فصل ۷ - کراهت نداشتن قرار دادن دست روی زمین هنگام خوردن و مستحب بودن کندن کفش هنگام غذا خوردن.....	۲۷۰
فصل ۸ - مستحب است انسان مثل بنده غذا بخورد و بنشیند و بر روی زمین غذا بخورد و بخوابد.....	۲۷۱
فصل ۹ - کراهت انداختن پا روی هم و چهار زانو نشستن وقت خوردن و غیر وقت غذا و حرام نبودن آن.....	۲۷۲
فصل ۱۰ - کراهت خوردن و نوشیدن با دست چپ بدون عذر داشتن مگر در انگور و قمار.....	۲۷۳
فصل ۱۱ - کراهت خوردن در حال راه رفتن مگر در ضرورت.....	۲۷۴
فصل ۱۲ - استحباب اجتماع بر غذا و غذا خوردن با اهل و عیال و حکم غذا خوردن با مادر.....	۲۷۵
فصل ۱۳ - ثواب داشتن طولانی بر سر غذا نشستن.....	۲۷۷
فصل ۱۴ - کراهت انداختن سفره برای سیاه پوشان و خدمه در خلوت.....	۲۷۸
فصل ۱۵ - کراهت اجابت دعوت به غذای کافر و منافق و فاسق.....	۲۷۹
فصل ۱۶ - تأکید ثواب داشتن اجابت دعوت مومن و مسلمان.....	۲۷۹
فصل ۱۸ - استحباب غذا عرضه داشتن و آب وضو وقتی مومن می خورند خادم به آنها کند.....	۲۸۱
فصل ۱۹ - اجازه نداشتن غذا دادن به کافر مگر به استثناء.....	۲۸۲
فصل ۲۰ - مستحب است که مومن حیا کند (= رودریاستی) از برادرش و برای او سختی و تکلف ایجاد نکند، به او هدیه دهد و هدیه اش را قبول کند.....	۲۸۲
فصل ۲۱ - جایز نبودن اینکه میزبان آنچه را برای مهمان می آورد، کوچک و حقیر بشمارد [ناقال است] و همینطور جایز نیست مهمان آنرا کوچک و حقیر بشمارد.....	۲۸۳
فصل ۲۲ - مستحب است برای میهمان که صاحب خانه را به زحمت نیندازد نسبت به چیزی که در خانه نیست.....	۲۸۴
فصل ۲۳ - مستحب است مسکن دادن به میهمان.....	۲۸۵
فصل ۲۴ - آنچه که جایز است خوردنش از خانه هایی که آیات قرآن در بر دارد.....	۲۸۶
فصل ۲۵ - ثواب غذا دادن.....	۲۹۰
فصل ۲۶ - ثواب دادن غذا بقدر وسعت مال و غذای خوب و زیاد دادن با تمکن.....	۲۹۵
فصل ۲۷ - مستحب بودن گرفتن غذا و غذای خوب دادن و دعوت مردم به آن و کراهت دعوت ثروتمندان بدون فقراء.....	۲۹۷
فصل ۲۸ - ثواب برگزیدن غذا دادن به مؤمنین بر آزاد کردن استجابایی بنده.....	۲۹۸
فصل ۲۹ - تأکید بر ثواب غذا دادن به مؤمنین.....	۳۰۱

- فصل ۳۰ - مستحب بودن ولیمه عروسی و اینکه سه روز باشد و مجاز و مکروه بودن خوردن در مسجد..... ۳۰۳
- فصل ۳۱ - ثواب دادن غذا به گرسنه‌ها..... ۳۰۴
- فصل ۳۲ - تأکید ثواب ولیمه و اجابت دعوت عروسی و عقیقه و ختنه و برگشت از سفر و خرید خانه و فراغ از بنایی..... ۳۰۵
- فصل ۳۳ - غذا دادن برای ریا و شهرت جایز نیست..... ۳۰۶
- فصل ۳۴ - مستحب است برای لعل سرزمین میهنی دادن بر تاز و لرد تا زمانی که کوچ کند..... ۳۰۶
- فصل ۳۵ - کراهت بکار گرفتن میهمان..... ۳۰۷
- فصل ۳۶ - ثواب داشتن کمک به میهمان موقع ورود و ترک امانه هنگام رفتن..... ۳۰۸
- فصل ۳۷ - کراهت بد داشتن میهمانی..... ۳۰۹
- فصل ۳۸ - ثواب اکرام کردن میهمانی..... ۳۱۰
- فصل ۳۹ - استحباب خوردن میزبان یا میهمان و شروع به غذا قبل از میهمان و دست کشیدن بعد از میهمان..... ۳۱۱
- فصل ۴۰ - واجب بودن خوردن و آشامیدن در ضرورت..... ۳۱۱
- فصل ۴۱ - ثواب سیر کردن مؤمنان..... ۳۱۳
- فصل ۴۲ - واجب بودن غذا دادن گرسنه وقت ضرورت..... ۳۱۴
- فصل ۴۳ - استحباب اکتفا به خوردن ناهار و شام و ترک خوردن بین ناهار و شام..... ۳۱۵
- فصل ۴۴ - کراهت شام نخوردن گرچه به کاف و الفقه‌ای یا جرحه‌ای..... ۳۱۶
- فصل ۴۵ - تأکید بر کراهت شام نخوردن برای پیر..... ۳۱۸
- فصل ۴۶ - بهترین است صاحب خانه اول از همه در غذا خوردن دستهایش را بشوید و آخر از همه دستهایش را بشوید..... ۳۲۲
- فصل ۴۷ - ثواب شستن دستها در یک ظرف..... ۳۲۳
- فصل ۴۸ - مستحب است بعد از شستن دستها بعد از غذا با دستمال پاک کند و قش خشک کند و ترک پاک کردن قبل از غذا..... ۳۲۴
- فصل ۴۹ - کراهت دست را با دستمال پاک کردن که در آن ذره‌های غذا باشد..... ۳۲۵
- فصل ۵۰ - استحباب مسح صورت و دست و سر و ابروها و دو چشم بعد از شستن از غذا و گفتن ثنا و حمد..... ۳۲۵
- فصل ۵۱ - استحباب برگزیدن میهمانی و غذا دادن به شیعه به اطعام غیر شیعه..... ۳۲۶
- فصل ۵۲ - بهترین است بسم الله و حمد گفتن در لول و در حین غذا خوردن نه سکوت کردن..... ۳۲۸
- فصل ۵۳ - ثواب نام خدا بردن در اول غذا و حمدش در آخر آن..... ۳۳۰
- فصل ۵۴ - اگر بر سر سفره یادت رفته نام خدا ببری مستحب است هر وقت یادت آمد بسم الله بگویی..... ۳۳۳
- فصل ۵۵ - استحباب دعا کردن قبل از غذا و بعدش و حمد خدا به دادن اشتها به او..... ۳۳۳
- فصل ۵۶ - ثواب نام خدا بردن بر سر هر ظرف و هر نوع و هر موقع به غذا برکت و بر هر اقمه..... ۳۳۶
- فصل ۵۷ - ثواب خوردن چیزی ولو به نمکی و نانی قبل از خروج از منزل..... ۳۳۷
- فصل ۵۸ - ثواب غذا دادن همسایه صاحب عزا را و فرستادن غذا برای او به مدت سه روز..... ۳۳۸

فصل ۶۳ - واجب نبودن شستن دستها قبل و بعد از غذا.....	۳۳۸
فصل ۶۴ - کراهت خوردن از بالای غذا و ثواب خوردن از دورش.....	۳۴۰
فصل ۶۵ - ثواب خوردن از آنچه جلوت است نه جلوی دیگران.....	۳۴۱
فصل ۶۶ - ثواب لیسیدن انگشتان و پاک کردن کاسه بعد از غذا.....	۳۴۱
فصل ۶۷ - ثواب غذا خوردن با سه انگشت یا همه‌ی انگشتان نه با دو انگشت.....	۳۴۲
فصل ۶۸ - کراهت دور انداختن میوه قبل از خوردن کامل آن و کراهت رد درخواست کننده با حضور طعام.....	۳۴۳
فصل ۷۰ - استحباب میوه‌هایی مؤمن به آب و شیرینی و غذا.....	۳۴۴
فصل ۷۱ - برتری چشم پوشی از آنچه از غذا در بیابان می‌ریزند اگر چه ران گوسفند باشد.....	۳۴۴
فصل ۷۲ - ثواب آوردن میوه و گوشت برای اهل و عیال روزجمعه.....	۳۴۵
فصل ۷۳ - ثواب خوابیدن و انداختن پای دست برچپ بعد از خوردن و کراهت انداختن دستمال بر لباس حین خوردن.....	۳۴۵
فصل ۷۴ - ثواب اجابت دعوت مؤمن و غذا خوردن با او گرچه دعوت شده روزه باشد.....	۳۴۶
فصل ۷۵ - ثواب برچیدن آنچه از سفره می‌ریزد در خانه به قصد شفاء گرچه مثل کنجد باشد.....	۳۴۶
فصل ۷۶ - اگر کسی پاره نانی یا خرمایی در ثواب آن است که آنرا بردارد و اگر کیف بود بشوید و بخورد.....	۳۴۸
فصل ۷۷ - ثواب پاک کردن انگشتان از غذا و حرام بودن پاک کردن بانان.....	۳۵۰
فصل ۷۸ - واجب بودن اکرام و تعظیم نان و گندم و جو و حرام بردن اهانت به آن.....	۳۵۰
فصل ۷۹ - ثواب دارد تواضع برای خدا به نخوردن طبیات.....	۳۵۲
فصل ۸۰ - کراهت گذاشتن نان زیر سینی.....	۳۵۴
فصل ۸۱ - کراهت ترک کردن ظرف غذا بدون پوشش.....	۳۵۵
فصل ۸۲ - ثواب دارد که چون نان حاضر شود انتظار غیر آن نباشید.....	۳۵۵
فصل ۸۳ - مجاز نیست کسی نان را پایمال کند و سزاوار نیست نان را بوسیله چیزی قطع کند.....	۳۵۶
فصل ۸۴ - کراهت بو کردن نان و ثواب خوردن نان قبل از گوشت.....	۳۵۷
فصل ۸۵ - ثواب کوچک گرفتن لقمه.....	۳۵۷
فصل ۸۶ - کراهت خوردن در بازار.....	۳۵۸
فصل ۸۷ - کراهت گوشت نخوردن به مدت چهل روز.....	۳۵۸
فصل ۸۸ - کراهت خوردن گوشت غریض یعنی خام تا اینکه آفتاب داغ یا آتش آراتغیر دهد.....	۳۵۸
فصل ۸۹ - ثواب دعاخواندن موقع خوردن غذایی که از ضررش می‌ترسیم.....	۳۵۹
فصل ۹۰ - کراهت خوردن غذای داغ و استحباب ترک آن تا سرد شود.....	۳۵۹
فصل ۹۱ - کراهت فوت کردن در غذا و نوشیدنی.....	۳۶۱
فصل ۹۲ - ثواب خوردن غذا قبل از آنکه حرارتش رود.....	۳۶۲

فصل ۹۴ - ثواب شروع خوردن با نمک و ختم با آن..... ۳۶۳

فصل ۹۵ - ثواب شروع غذا با سرکه و ختم با آن یا ابتدا با نمک و ختم با سرکه..... ۳۶۵

فصل ۹۶ - برتری خوردن انگور ۲ دانه، ۲ دانه نه بیشتر و نه کمتر مگر برای پیر و بچه‌ها..... ۳۶۶

فصل ۹۷ - ثواب خوردن ۲۱ کشمش قرمز در هر روز صبح تا شام..... ۳۶۷

فصل ۹۸ - ثواب تنها خوردن انار و کراهت در اشتراک خوردن آن و ثواب شریک شدن در غیر آن با بقیه..... ۳۶۷

فصل ۹۹ - ثواب جمع کردن تمام دانه های انار و خوردن همه آنها..... ۳۶۹

فصل ۱۰۰ - تاکید کراهت خوردن انسان به تنهایی..... ۳۷۲

فصل ۱۰۱ - ثواب خوردن انار در صبح و ناشتا..... ۳۷۳

فصل ۱۰۲ - ثواب وجود سبزی و سبزیجات در سفره..... ۳۷۴

فصل ۱۰۳ - ثواب پاک کردن دندانها بعد از خوردن..... ۳۷۵

فصل ۱۰۴ - اجازه خلل با هر چوبی و کراهت آن با چوب ریحان و انار و نی خرمای و آس و طرما، (=درخت گز)..... ۳۷۷

فصل ۱۰۵ - ثواب خوردن آنچه پیر دندانها یا جلوته‌ها می‌ماند و دور انداختن آنچه با خلل از دهان بیرون می‌آید..... ۳۷۸

فصل ۱۰۶ - ثواب شستن دهان با صندل (گیاه مشک زمین یا نوعی خرمای)..... ۳۸۰

فصل ۱۰۷ - ثواب شستن بیرون دهان بعد از خوردن با گلاب و زعفران و جایز نبودن خوردن آن..... ۳۸۱

فصل ۱۰۸ - استحباب نگهداری یک یا دو گوسفند شیرده در منزل..... ۳۸۲

فصل ۱۰۹ - استحباب نگه داری یک گاو یا گوسفند شیرده در منزل..... ۳۸۲

فصل ۱۱۰ - کراهت با هم خوردن میوه‌ها و غیر میوه‌ها در صورت بودن با مسلمانها مگر با اذن آنها..... ۳۸۲

فصل ۱۱۱ - جمله از آداب سفر..... ۳۸۳

باب پنجم..... ۳۸۹

۲ - برنج..... ۳۹۲

۳ - گندم..... ۳۹۳

۴ - عدس *Lens culinaris*..... ۳۹۵

۵ - پد *Cidonia oblanga*..... ۳۹۶

۶ - زیتون *Olea europaea*..... ۳۹۸

۷ - کدو حلوایی *Cucurbita pepo*..... ۳۹۹

۷/۱ - ترب = فجل *Raphanus sativus*..... ۴۰۱

۸ - سرکه و زیتون..... ۴۰۱

۹ - گوشت و شیر..... ۴۰۲

۴۰۴	۱۰ - انار <i>Punica grana tum</i>
۴۰۵	۱۱ - روغن زیتون رجوع شود به پاورقی
۴۰۵	۱۲ - عسل
۴۰۶	۱۳ - خوردن روغن بعد از سن ۵۰
۴۰۷	۱۴ - زینان <i>Carum copticum</i>
۴۰۸	۱۵ - گردو و پنیر <i>Juglans regia</i>
۴۰۹	۱۶ - سماق <i>Rhus coriariu</i>
۴۱۰	۱۷ - عدس و ترفیق قلب (رجوع شود به پاورقی ۴)
۴۱۰	۱۸ - باقلا (با نام علمی <i>Faba-vuljaris</i>)
۴۱۱	۱۹ - میوه های بهشت در زمین (سیب، انار، انگور و خرما)
۴۱۳	۲۰ - کراهت پوست کندن میوه
۴۱۴	۲۱ - انگور و رفع غم <i>Vitis vinifera</i>
۴۱۵	۲۲ - انار <i>Punica granatum</i>
۴۱۶	۲۳ - خواص سیب
۴۱۷	۲۴ - چیزها و مواردی که فراموشی می آورد
۴۱۹	۲۵ - خواص به رجوع شود به پاورقی ۵
۴۱۹	۲۶ - خواص انجیر <i>Ficus carica</i>
۴۲۰	۲۷ - خواص گلابی
۴۲۱	۲۸ - سنجد <i>Hippophae rhamnoids</i>
۴۲۳	۲۹ - خربزه (<i>Cucumis Melo</i>)
۴۲۵	فصل ۳۰ - کاسنی <i>Cichorium</i>
۴۲۶	۳۱ - تخم شربت و ریحان
۴۲۷	۳۲ - تره <i>All ium porum</i>
۴۲۸	۳۳ - لزوم نشستن تره
۴۲۹	۳۴ - خواص کرفس <i>Apium groveolens</i>
۴۳۰	۳۵ - خرفه <i>Portulaca oleracea</i>
۴۳۲	۳۶ - خواص سداب <i>Rutagraveolens</i>
۴۳۳	۳۷ - شامی
۴۳۴	۳۸ - چغندر

۲۳۵	 کلم (<i>Brassica maritima</i>)
۲۳۷	 ۴۰ - خواص و انواع کدو
۲۳۷	 ۴۱ - خواص ترب <i>Raphinus sativus</i>
۲۳۹	 ۴۲ - هریج
۲۴۰	 ۴۳ - خواص چغندر
۲۴۰	 رجوع شود به پاورقی ۳۸
۲۴۱	 ۴۴ - خیار <i>Cucumis sativus</i>
۲۴۲	 ۴۵ - پیاز <i>Allium - cepa</i>
۲۴۳	 ۴۶ - سیر <i>Allium sativum</i>
۲۴۴	 ۴۷ - صغری یا آویسن <i>Thymus serpyllum.l.</i>
۲۴۵	 ۴۸ - شنبلیله
۲۴۶	 ۴۹ - انواع داروها
۲۴۷	 ۵۰ - خواص انار، بنفشه، کاسه، در تصفیه خون
۲۴۸	 ۵۱ - عناب <i>Zizyphus juguha</i>
۲۴۹	 ۵۲ - صبر <i>Alaes</i>

مقدمه مترجم

حمد و ستایش مر خدایی را که به آدمی دین الهی خود را توسط پیامبران عطا فرمود و انسان را از گمراهی جهل و سرگردانی با نور ایمان در جهت تکامل و سعادت قرار داد پیامبران و ائمه هدی (ع) را ادامه دهنده و روشنگر این راه قرارداد، و حمد و ستایش مر خدایی را که به ما علم خواندن و نوشتن آموخت که آنچه نمی دانیم از کتاب و سنتش بخوانیم و ببینیم و راه زندگی خود را بیابیم و از هدایت های پیامبر اعظمش و جانشینان به حق و عالمش (ائمه هدی (ع)) بهره جوئیم و در این دنیای ظلمانی و گمراه راه سعادت جوئیم و بهترین زندگی دنیوی و اخروی را با رضایت حق پیدا کنیم و خوشبخت شویم.

و سلام و صلوات بر پیامبر خاتم (ص) که ما را به آیه های قرآن و سنت خود و روش زندگی خود آشنا کرد و حق را از باطل به ما شناساند و سلام و صلوات بر آل او و ائمه هدی (ع) که با احادیث واضح خود این آیه های قرآن و سنت را برای ما واضح تر کردند و هیچ شکی برای چگونه بهتر زیستن برای ما نگذاشتند.

و سلام بر آن علمایی که با زحمات شبانه روزی و طاقت فرسای خود در جمع این احادیث واضح و هدایت مردم به خوشبختی کوشیدند و از جور خُگام زر و زور و زهد وقت نهراسیدند و به صورت کتاب‌هایی برای ما به میراث گذاشتند. علمایی که مرکب قلمشان از خون شهداء ارزشمندتر و جاودانه تر است.

یکی از این علماء بزرگی که بر گردن اسلام و مسلمین و مخصوصاً شیعیان حق بزرگی دارد شیخ عالیقدر اسلام مرحوم خُرّ عاملی است که به حق شهید زنده همیشه تاریخ که با زحمات بیست سانه در تألیف کتاب گرانسنگ وسائل الشیعه مرجعی بزرگ برای علماء و مردم ما در شناختن آئین اسلام به جای گذاشت.

گرچه طی این دو سه قرن اخیر که از تألیف این کتاب بزرگ می‌گذرد جز علماء خاص کسی را سراغ نداریم به این منبع دسترسی داشته و از آن استفاده کرده باشد اما در سال‌های اخیر با ترجمه قسمت‌هایی از این کتاب وزین توسط مترجمان عالیقدر دسترسی عموم مردم به احادیث و مطالب آن آسان شده و می‌تواند که علماء و فضلاء ما شرح‌های مبسوط به قسمت‌های آن و ترجمه بقیه این کتاب عالیقدر را بیشتر به مردم شناسانند و مردم را از افتادن به فرهنگ غرب و اجانب دور کنند.

هجوم فرهنگ غربی و عدم اهتمام مؤثر مسئولین به توسعه فرهنگ اسلامی جوانان و مردم ما از فرهنگ و راه رسم زندگی اسلامی دور مانده‌اند. فرهنگ جوانان و مردم ما از فرهنگ و راه رسم زندگی اسلامی بی‌خبر و مبہوت فرهنگ مبتذل غرب شده است بر علماء و دلسوزان این ملت است که با ترجمه و شرح کتب مرجع، تشریح بر منابر و کلاسهای درس دبیرستان و دانشگاه، آنها را از فرهنگ اسلامی و ایده‌های متعالی ائمه مطلع و آگاه کنند و آنها را به عمل و خواندن احادیث علاقه مند کنند.

در این کتاب حاضر که حاصل زحمات بنده در طی بیست سال از جلد شانزده و هفده کتاب وسائل الشیعه است البته با همکاری و راهنمایی اساتید حوزه علمیه قم چون استاد عباسی، سعی بر آن شده که تا جای ممکن رعایت امانت تا آخرین حرف کتاب کامل شود و هر کلمه یا توضیح اضافی در پاورقی اضافه شود.

البته باید توجه داشت حدیثی که در ۱۴ قرن قبل توسط ائمه (ع) برای مردم آن زمان گفته شده چون درک مردم از مطالب علمی دقیق آنها کم بوده امام (ع) گاهی در کنایه (میکروب را به نام شیطان می فرموده) و گاه به سبک دیگر بیان می فرموده تا درک و استفهام آن برای مردم آن زمان آسانتر باشد. گاه احادیثی مختلف در مورد یک مطلب یافت می شود که یا مربوط به روایان مختلف بوده یا به شرایطی بوده که امام در مورد آن مطلب می خواسته بیان فرمایند. گاه امام (ع) در شرایط تقیه برای جلوگیری از اختلاف بین مسلمین و دوری از فشار حکام عباسی بر شیعیان چیزی را فرموده، که مؤلف در آخر فصل بیان فرموده که این حدیث بر چه اساس بوده.

گرچه مؤلف با درایت دقیق خود احادیث را غربال کرده و بهترین و مطمئن ترین احادیث را در کتاب خود از بین هزاران حدیث آورده شاید اختلافات جزئی که در احادیث به چشم می خورد بدین منوال بوده است.

شما اگر به کتب احادیث اهل سنت (مثل بخاری و مسلم و ترمذی) بررید، می بینید که فقط از زبان پیامبر اکرم (ص) چندین هزار حدیث آورده شده که بسیاری از آنها گلچین و جدا نشده، اما مؤلف این کتاب که از زبان چهارده معصوم (ع) احادیث را در همه زمینه ها آورده، چقدر با درایت آنها را گلچین (از حدود چهل کتاب) و صحیح دسته بندی کرده و در فصول جداگانه با ذکر روایان مطمئن آورده .

در یونان اولین آثار طبی به صورت تجربیات و تحقیقات از زمان فیثاغورث دانشمند و فیلسوف معروف یونانی شروع شد و بطلمیوس اولین مدرسه پزشکی را در اسکندریه تأسیس کرد و پس از آن بقراط فعالیت خود را شروع کرد که طب یونان در بالاترین سطح آن زمان بود پس از بقراط، جالینوس در صحنه علم طب ظاهر شد و دوران طب جالینوس آغاز گرفت پس از یونان ایران جزء نادر کشورهای بود که مدرسه معروف طبی جندی شاپور را در عصر ساسانیان تأسیس کرد و از اقدامات معروف آن دوران تشکیل کنگره‌ی پزشکی است و از حکمای معروفی که در آن کنگره شرکت کردند، جبرئیل طبیب معروف جندی شاپور و برزویه‌ی طبیب، حکیم معروف که کتب حکمای هندی را ترجمه کرده بودند، پس از انقراض سلسله‌ی ساسانیان و ورود اسلام به ایران و بین النهرین در دوران خلفای عباسی مرکز طبی جندی شاپور به بغداد انتقال یافت و جنبشی برای ترجمه‌ی آثار طبی یونان به زبان عربی شروع شد و شخصی به نام حنین این اسحاق عبادی به ریاست دارالترجمه که معروف است ۹۰ نفر مترجم داشته، برگزیده شد.

از اولین پزشکان معروف ایران بعد از ورود اسلام به ایران محمد زکریای رازی است که در فاصله‌ی ۹۲۵ - ۸۵۰ میلادی می‌زیسته و در فاصله‌ی سال‌های ۳۲۰ - ۳۱۴ هجری قمری وفات یافته است زکریای رازی مؤلف دایره‌المعارف پزشکی است و قریب به بیش از صد جلد کتاب و رساله نظیر حاوی، منصوری، طب السلوکی و ... نوشته است.

شیخ الرئیس ابوعلی سینا که در فاصله ۴۱۷ - ۳۶۰ هجری شمسی می‌زیسته است، دانشمند معروف ایرانی که در دوران حیات خود مهار علم پزشکی و دانش و تحقیقات آن زمان را در دست با کفایت خود داشته است و کتاب معروف قانون او قرن‌ها در محافل علمی دنیا مطرح و مطمح نظر بوده و در دانشگاه‌ها تدریس می‌شده است.

اما آنچه که در کنار این دانشمندان علم طب مهم است که بدان اشاره کنیم روایات و احادیث فراوانی است که در قالب‌های متفاوت به جوامع مسلمان عرضه شده است و اهتمام ائمه اثنی عشری را بر اهمیت علم طب بیانگر است. صدها روایت و حدیث دارا بودن اسلام را به جان مایه‌ای استوار و محکم سوق می‌دهد که علم طب از جایگاهی والا برخوردار است و حتی در عداد و هم تراز علم توحید و ادیان شمرده شده است.^۱

بدین جهت اسلام نیاز وسیع جامعه امروزی را در قالب روایات و علی‌الخصوص شیعه در کتب حدیث خود نقل نموده است که از آن جمله از کتب ارزشمند وسائل الشیعه اثر و تألیف علامه شیخ خراسانی رحمه‌الله علیه است که مجلد است شانزده و هفدهم آن اختصاص به آداب خوراکها و نوشیدنیها یافته و مبسوط به آثار مثبت و منفی خوراکها و نوشیدنیها پرداخته است. این دو مجلد که در اصل به عربی تألیف شده است. توسط محقق و پژوهشگر گرانقدر جناب آقای دکتر محمد حسین ورپشتی بروجنی طی مدت ۲۰ سال به جبر و استقامت با بیانی سلیس ترجمه و به جامعه ایران پارسی ارائه گردیده است. هدف اصلی از چاپ و نشر این ترجمه داشتن سهمی در راه تدارک موجبات تأمین سلامتی و احیای توصیه‌های گرانمای معصومین علیهم السلام است باشد که گسترش آگاهی در فن طب به طرق مختلف در میان دانشمندان ایران واقع شود. در کنار روش‌های سنتی و کهن و طب جدید طب معصومین نیز از جایگاهی مافوق دو شیوه دیگر قرار دارد. اما آنچه مهم است همگی در راستای یک هدف حرکت می‌کنند و آن تأمین سلامتی بشریت است.